Rajhrad

Kraj: Jihomoravský
Okres: Brno-venkov
Správní obvod: Židlochovice
GPS souřadnice: 49.090212N, 16.603877E
Nadmořská výška: 190 m n. m.
První pís. zmínka: 1045 (979 let)
Počet obyvatel: 3 760
PSČ: 664 61
Adresa URL: www.rajhrad.cz

Památky a zajímavosti Rajhrad

Rajhrad je známý díky zdejšímu barokního Benediktinskému klášteru, jehož dnešní podoba je z 18. století. Po internaci benediktinů v roce 1950 byla tato památka státem tak nezodpovědně zanedbávána, že nyní musí být na rekonstrukci vynakládány značné prostředky. Dosud nejnákladnějšími opravami byly práce na statickém zajišťování základů a horní stavby objektu.
Klášter je nemovitou kulturní památkou zapsanou v ústnkp pod r. č. 0918. V tomto objektu se nachází další kulturní památka - mobiliář knihovny a knihovní fond, který představuje 64.000 historických svazků.
Většina tohoto knihovního fondu byla do poloviny roku 2004 uložena v západním křídle kvadratury kláštera. Knihy byly umístěny v nevyhovujícím provizorním prostředí, ve staticky narušené části, která již měla být vyklizena. V současné době je již obnova knihovny dokončena a knihy jsou vráceny zpět na svá místa. V západní části je dnes již provedeno statické zajištění budovy.
V části východního křídla je trvale funkční sakristie a od října 1998 je využívána obnovená kapitulní síň s přilehlou výstavní místností. Ve druhém podlaží je stavebně opravena oratoř. Zde byl do roku 2000 uložen mobiliář klášterní knihovny. Nyní je celé toto křídlo stavebně zrekonstruované. Jeho větší část slouží pro Památník písemnictví na Moravě, stejně jako celé obnovené jižní křídlo kvadratury.
V severním křídle je obnoveno a plně funkční přízemí, ve kterém je farní centrum a další výstavní místnost.
Ostatní prostory bývalého konventu i prelatura, která je částečně využívána k uskladnění zbylého mobiliáře kláštera, čekají na rekonstrukci.
Opatský chrám sv. Petra a Pavla je trvale využíván k bohoslužbám. Přilehlá fara je současně sídlem řádu.Hospodářské objekty kláštera jsou k různým účelům využívány jen z části. Zbytek těchto budov nebylo možné z důvodu havarijního stavu používat. I ty se dnes opravují.
Památník písemnictví na Moravě byl v prostorách benediktinského kláštera v Rajhradě pro veřejnost otevřen 1. července 2005. Návštěvníkům Památník nabízí stálou expozici zahrnující nejvýznačnější osobnosti literatury na Moravě od 9. do 20. století, temporární výstavy a prohlídku interiéru restaurované historické benediktinské knihovny s osmnácti tisíci knihami. (Celkem čítá fond knihovny na 65 000 svazků.) Odborné badatelské veřejnosti je od poloviny roku 2006 zpřístupněna historická knihovna, Knihovna Benediktinského opatství Rajhrad, a Knihovna Muzea Brněnska, které spravuje Památník písemnictví na Moravě.

Farní kostel Povýšení sv. Kříže pochází z r. 1330. Byla to tehdy svou velikostí spíš kaple, kterou povolil postavit olomoucký biskup Jindřich Berka z Dubé a Lípy. Ten také dal břevnovskému opatovi Bavorovi právo v tomto kostele ustanovovat duchovní správce.
Farní kostel Povýšení sv. Kříže byl zbudován zejména z důvodu častých záplav, při kterých se tehdy neregulovaná řeka Svratka a její četná ramena při jarních oblevách a větších deštích často vylévala z břehů. Farníci z Rajhradu, Čeladic, Popovic, Holasic, Syrovic a Sobotovic tak nemohli na bohoslužby. Do té doby byl farní kostel jen v Benediktinském klášteře.